

PATVIRTINTA
 Nacionalinio egzaminų
 centro direktoriaus
 2011 m. birželio 21 d. įsak. Nr. 7.1-S1-43

**2011 M. ISTORIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIES
 VERTINIMO INSTRUKCIJA**
 Pagrindinė sesija
ATSAKYMAI

Kiekvienas iš 1–25 klausimų vertinamas *1 tašku*.

Kl. Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ats.	A	D	B	C	D	C	A	D	B

Kl. Nr.	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Ats.	C	D	D	B	D	B	A	A	B

Kl. Nr.	19	20	21	22	23	24	25
Ats.	C	D	D	D	A	C	D

Mokinys atsakymus į užduoties II dalies klausimus gali formuluoti savais žodžiais. Ar mokinio atsakymas teisingas, sprendžia egzamino užduoties vertintojai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Tšk.	Pastabos
26	Pradžia – XIV a. Pabaiga – XX a.	2	<i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu amžius. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą vieną amžių – pradžios ar pabaigos.
27	Įvykis: ATR padalijimai (galimi variantai: Lenkijos ir Lietuvos valstybės, Respublikos, Žečpospolitos, padalijimai). 1 – Prūsija (Prūsijos karalystė); 2 – Rusija (Rusijos imperija); 3 – Austrija (Austrijos imperija).	4	<i>Keturi taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus visus atsakymo elementus – įvykį ir visas tris valstybes. <i>Trys taškai</i> skiriama, kai yra trys atsakymo elementai, pvz. įvykis ir dvi valstybės, arba trys valstybės. <i>Du taškai</i> skiriama, kai yra du atsakymo elementai, pvz. įvykis ir viena valstybė, arba dvi valstybės be įvykio. <i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už vieną kurį nors atsakymo elementą – įvykį arba kurią nors valstybę.

Kl. Nr.	Atsakymai	Tšk.	Pastabos
28	Metai, mėnuo, diena – 1918 vasario 16 d.	1	<i>Taškas</i> skiriamas už teisingą pilną atsakymą.
29	Rusija – valdė Lietuvos teritoriją (nuo trečiojo padalijimo iki Pirmojo pasaulinio karo). Vokietija – (Pirmojo pasaulinio karo metais ir dokumento skelbimo metu) buvo okupavusi Lietuvos teritoriją.	2	<i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą vieną teisingą elementą.
30	Dokumento žodžiai – „valstybę atskiriant nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis“. Paaikškinimas – C ir D šaltiniai liudija apie buvusią sąjungą su Lenkijos karalyste (Krėvos sutartis ir Liublino unija).	2	<i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – citatą ir paaikškinimą. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą citatą.
31	Terminas – „Liublino unija“ (Liublino sąjunga). Argumentas – sukurta viena bendra valstybė (arba citata „Lenkijos karalystė ir Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė yra jau vienas neišskiriamas vienalytis kūnas“; arba citata „vienas bendras karalius, kuris bus renkamas bendrais lenkų ir lietuvių balsais“).	2	<i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – terminą ir argumentą. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą vieną teisingą elementą – terminą.
32	Priežastis: karas su Rusija (arba Maskva) dėl Livonijos; (arba Livonijos karas).	1	<i>Taškas</i> skiriamas už teisingą atsakymą – užtenka vien paprasčiausio atsakymo „karas su Rusija“.
33	Po C šaltinio sutarties: LDK su Lenkijos karalyste sudarė vieną valstybę. Po D šaltinio sutarties: LDK liko atskira valstybe (arba valstybės liko savarankiškos, nors valdomos bendro valdovo, dinastinė unija).	2	<i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – dviejų LDK statusų paaikškinimus. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą vieną teisingą elementą – vieną paaikškinimą.
34	Pokytis – Jogaila apsikrikštijo (priėmė krikštą). Pokytis – Jogaila tapo Lenkijos karaliumi. Galimi variantai – vedybos su Jadvyga, apsigyveno Krokuvoje, arba kiti teisingi pokyčiai.	2	<i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu pokyčius. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą vieną pokytį.

Kl. Nr.	Atsakymai	Tšk.	Pastabos
35	<p>Tema: Lietuvos valstybingumas (arba suverenitetas, arba santykiai su kitomis valstybėmis).</p> <p>Dokumentas (galimi variantai): Kėdainių unija 1655 m. Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo aktas 1990 m.; (arba 1941 m. Nepriklausomos Lietuvos valstybės deklaracija; arba 1940 m. Lietuvos Liaudies Seimo nutarimai apie LSSR paskelbimą ir stojimą į SSRS; arba 1940 m. LSSR įjungimas į SSRS sudėtį; arba 1917 m. Lietuvos Tarybos aktas; arba 1949 m. LLKS Tarybos Deklaracija, Lietuvos Respublikos Konstitucijos).</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – temą ir dokumentą su priėmimo metais.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą temą, arba temą ir dokumentą be priėmimo metų, arba dokumentą ir jo priėmimo metus.</p>
36	<p>Istorinis laikotarpis – viduramžiai;</p> <p>Sankloda – feodalinė;</p> <p>Istorinis laikotarpis – naujieji amžiai;</p> <p>Sankloda – kapitalistinė.</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami už teisingai nurodytas abi atsakymo eilutes – du laikotarpius ir dvi sanklodus.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą horizontalią eilutę (laikotarpis ir sankloda), arba teisingai nurodytą vertikalią eilutę, pvz. abu laikotarpiai, arba abi sanklodos.</p>
37	<p>Forma – cechas (amatininkų dirbtuvė); šaltinis (-iai) – B ir E.</p> <p>Forma – manufaktūra; šaltinis (-iai) – A.</p> <p>Forma – fabrikas; šaltinis (-iai) – C ir D.</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami už teisingai nurodytas visas atsakymo eilutes – tris formas su jas atitinkančiais šaltiniais.</p> <p><i>Du taškai</i> skiriami už dvi teisingai nurodytas eilutes – dvi formas su jas atitinkančiais šaltiniais.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas už vieną teisingą horizontalią eilutę – formą ir ją atitinkančius šaltinius; arba už vieną vertikalią eilutę – visas tris teisingai nurodytas formas.</p>
38	<p>Našiausia įmonė – C (audimas) fabrikas.</p> <p>Mažiausiai naši įmonė – B (kalvystė) cechas, amatininko dirbtuvė.</p>	4	<p><i>Keturi taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus visus atsakymo elementus – dvi įmones ir du skirtumus.</p> <p><i>Trys taškai</i> skiriami, kai yra trys teisingi atsakymo elementai, pvz.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Tšk.	Pastabos
	<p>Skirtumas: C naudojamas mašinų darbas, B – rankų darbas.</p> <p>Skirtumas: B šaltinyje aprašytoje formoje nėra darbo pasidalijimo, C – yra.</p>		<p>dvi įmonės ir vienas skirtumas. <i>Du taškai</i> skiriami, kai yra du pirmieji teisingi atsakymo elementai – abi įmonės. <i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už vieną kurį nors iš pirmų dviejų (įmonių) atsakymo elementų.</p>
39	<p>Išradimas – garo variklis (gali būti ir elektros energijos naudojimas).</p> <p>Išradimas – staklės.</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – du išradimus. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą vieną išradimą.</p>
40	<p>Išmokus amato (arba įgudus dirbti), mokinio darbas pradeda duoti pelną, kuris kompensuoja jo mokymo išlaidas.</p>	1	<p><i>Taškas</i> skiriamas už teisingą atsakymą.</p>
41	<p>Iš pradžių skatino gamybos vystymąsi: cechą (organizacija) gynė kiekvieną savo narį, (jo nariai rėmė vieni kitus).</p> <p>Vėliau ėmė trukdyti gamybos augimui: reglamentavimas trukdė plėsti gamybą, (arba naudoti pažangesnes technologijas, arba stabdė konkurenciją).</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – du paaiškinimus. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingai nurodytą vieną paaiškinimą.</p>
42	<p>Skirtumas: E šaltinyje aprašytoje formoje nėra darbo pasidalijimo, D – yra.</p> <p>Skirtumas: D šaltinyje aprašytoje formoje nėra tokio reglamentavimo, kaip E šaltinyje.</p> <p>Skirtumas: D šaltinyje vyrauja mašinų darbas, E šaltinyje – rankų darbas. Gali būti dar: D šaltinyje samdomi darbininkai už atlyginimą, E šaltinyje – mokiniai dirba be atlyginimo.</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus tris atsakymo elementus – tris skirtumus. <i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus du atsakymo elementus – du skirtumus. <i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už teisingai nurodytą vieną skirtumą.</p>
43	<p>Politika – rusifikacija (nutautinimas), sovietizacija.</p> <p>Argumentas – konstitucijoje garantuota teise; („TSRS ir LTSR konstitucijos garantuoja visiems piliečiams galimybę mokytis gimtąja kalba“).</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – politikos įvardijimą ir argumentą. <i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už teisingai nurodytą politiką.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Tšk.	Pastabos
44	<p>Laikotarpis – nacistinė okupacija (Lietuva Antrojo pasaulinio karo metais, hitlerinė okupacija, vokiečių okupacija).</p> <p>Argumentas – minimas žodis „reichskomisariatas“ (arba suvokietinta, Rytų ministerija, universitetų uždarymas).</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – laikotarpio įvardijimą ir argumentą.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už teisingai nurodytą laikotarpį.</p>
45	<p>Vilniaus ir Kauno (VDU, Lietuvos universitetas) universitetai.</p>	1	<p><i>Taškas</i> skiriamas už teisingą abiejų atsakymo elementų įvardijimą.</p>
46	<p>Šaltinyje nurodyta priežastis – „universitetas visuomet buvo lietuvių tautos nacionalinio šovinizmo ugdymo židinys“, arba „lietuvių tauta ateityje turėtų būti suvokietinta“.</p> <p>Kita priežastis – Lietuvos jaunimo atsisakymas stoti į Vokietijos kariuomenę (SS legioną), arba „okupacinės nacių valdžios siekiai naikinti Lietuvos švietimo įstaigas“.</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – abi priežastis. <i>Vienas taškas</i> skiriamas už vienos kurios nors teisingos priežasties įvardijimą.</p>
47	<p>I politikos kryptis – tautiškumo naikinimas (kosmopolitizmo diegimas). Patvirtina tėvynės pažinimo kurso išmetimas, istorijos ir visuomenės mokslo kursų sumažinimas.</p> <p>II politikos kryptis – ateizmo diegimas. Patvirtina tikybės kurso pašalinimas.</p> <p>III politikos kryptis – rusifikacija. Patvirtina rusų kaip pirmos užsienio kalbos įvedimas.</p> <p>Galimi ir kiti logiški atsakymai su pagrindimais (dehumanitarizavimas, didesnis dėmesys tiksliesiems ir gamtos mokslams, gamybinio mokymo akcentavimas).</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus visus atsakymo eilučių elementus – kryptis su paaškinimais.</p> <p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus du atsakymo eilučių elementus – dvi kryptis su paaškinimais.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas už teisingą vienos horizontalios eilutės (kryptis ir paaškinimas), arba teisingą vertikalios eilutės (visos trys kryptys be paaškinimų) nurodymą.</p>
48	<p>Laikotarpis – pirmoji sovietinė okupacija.</p> <p>Chronologinės ribos (metai) – 1940–1941 m.</p> <p>Argumentas – Vytį pakeitė kūjis su pjautuvu, Lenino ir Stalino portretai, spradėtos kurti komunistinės jaunimo organizacijos; (arba mokytojų vertimas studijuoti komunistinę literatūrą; arba vėlesnės tremties paminėjimas).</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus tris atsakymo elementus – laikotarpį, chronologines ribas, argumentą.</p> <p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus du iš trijų atsakymo elementus.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už vieną teisingą atsakymo elementą – laikotarpį arba chronologines ribas.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Tšk.	Pastabos
49	<p>Priežastis – galėjo būti įvairių nekomunistinių partijų ar tautinių organizacijų nariai nepriklausomoje Lietuvoje.</p> <p>Priežastis – galėjo puoselėti tautiškumą ir patriotizmą, (arba galėjo būti „ne tos socialinės kilmės“, arba galimi ir kiti logiški paaiškinimai).</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – dvi priežastis.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už vieną priežastį.</p>
50	<p>Kas sugeba valdyti žmonių protus, primesti savo ideologiją, tam lengviau valdyti visą visuomenę (arba kitas logiškas paaiškinimas).</p>	1	<p><i>Taškas</i> skiriamas už teisingą atsakymą.</p>
51	<p>Karas: Pirmasis pasaulinis.</p> <p>Argumentas: tipiškas tų laikų vokiečių kario šalmo vaizdavimas.</p> <p>Argumentas: dvi Trilypės Sąjungos valstybės (Vokietija ir Austrija-Vengrija) puola tris Antantės valstybes (Rusija, Prancūzija, Anglija).</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus tris atsakymo elementus – karą ir du argumentus.</p> <p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus du atsakymo elementus – karą ir vieną argumentą.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už teisingą karo nurodymą.</p>
52	<p>Etapas: karo pradžia.</p> <p>Paaškinimas: rodoma tik dviejų valstybių, be į Sąjungą įėjusios Italijos, agresija, karikatūros pavadinimas liudija karo pradžia.</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – etapą ir paaškinimą.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už teisingą etapo įvardijimą (be paaškinimo).</p>
53	<p>Karas: Antrasis pasaulinis.</p> <p>Argumentas: vaizduojamas A. Hitleris (arba svastika).</p> <p>Argumentas: SSRS egzistavimas. Gali būti ir kiti argumentai: sprendžiant iš simbolikos (vėliavų) - sąjunga tarp SSRS, Anglijos ir JAV, antihitlerinė koalicija.</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus tris atsakymo elementus – karą ir du argumentus.</p> <p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus du atsakymo elementus – karą ir vieną argumentą.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už teisingą karo nurodymą.</p>
54	<p>Metai: 1941 m., 1942 m., 1943 m. ir 1944 m.</p> <p>Paaškinimas: tik tada Vokietija užpuolė SSRS (gali būti oficialiai paskelbė karą JAV).</p>	2	<p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus abu atsakymo elementus – metus ir paaškinimą.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Tšk.	Pastabos
55	<p>1 – Vokietija (ir jos užimtos teritorijos) iki Antrojo pasaulinio karo pradžios;</p> <p>2 – Vokietijos sąjungininkai Antrajame pasauliniame kare;</p> <p>3 – Vokietijos (ir jos sąjungininkų) užimtos teritorijos karo metu.</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus visus atsakymo elementus – trijų ženklų paaiškinimus.</p> <p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus du atsakymo elementus – dviejų ženklų paaiškinimus.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už vieno ženklo paaiškinimą.</p>
56	Frontų linijos.	1	<i>Taškas</i> skiriamas už teisingą atsakymą.
57	<p>1 – Antantės sąjungos valstybės;</p> <p>2 – Antantės sąjungininkės;</p> <p>3 – Trilypė ir jos sąjungininkės (Keturlypė, Centrinų valstybių sąjunga).</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus visus atsakymo elementus – trijų ženklų paaiškinimus.</p> <p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus du atsakymo elementus – dviejų ženklų paaiškinimus.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už vieno ženklo paaiškinimą.</p>
58	Nuolaidžiavimo politika, Tautų Sąjungos bejėgiškumas, Miuncheno susitarimas (arba nesipriešinimas Vokietijos kariuomenės įvedimui į Reino sritį, arba nesipriešinimas Austrijos anšliusui, arba nesipriešinimas Klaipėdos okupacijai).	1	<i>Taškas</i> skiriamas už teisingą atsakymą.
59	SSRS (Rusija).	1	<i>Taškas</i> skiriamas už teisingą atsakymą.
60	<p>Trys iš šių (ar kitų logiškų paaiškinimų):</p> <p>Nuo pat pradžių kariavo didžiųjų valstybių sąjungos, susaistytos kolektyvinės gynybos sutartimis.</p> <p>Vyko ne dėl konkrečių ginčijamų teritorijų, o dėl viso pasaulio perdalijimo.</p> <p>Į karą įsitraukė daugybė valstybių. Buvo kariaujama daugiau nei viename žemyne.</p> <p>Milijoninis aukų skaičius.</p>	3	<p><i>Trys taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus tris paaiškinimus.</p> <p><i>Du taškai</i> skiriami tik už teisingai nurodytus du paaiškinimus.</p> <p><i>Vienas taškas</i> skiriamas tik už teisingai nurodytą vieną paaiškinimą.</p>